Додаток до „Буковини“.

Ч. 3. Чернівцї, дня 14. (27.) сїчня 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю. Коштує річно 4 корони.

РУСКА РАДА
НАРОДНА ҐАЗЕТА

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

Заморскї гаразди.

(Пісня про Канаду.)

Послухайте люди добрі і ви „Руска Рада“.
Утворив ся край заморский, слобода Канада.

Послухайте мої братя, що буду казати,
Не марнуйте свою працю, тримайте ся хати.

Ви невірте тим шахраям, що Канаду величають,
Бо то вони на середеньку сумлїня не мають.

Не завидуйте милї братя на цесї доляри.
Подивлю ся на мозилї, аж ми серце вяне,

Бо хто хоче у Канадї гроший заробити,
Мусить силу і здоровля в Канадї лишити!

Тай не тілько лиш здоровля часом і вбивають,
Бо в Канадї нашу віру за звірину мають.

Нашї люди тяжко робять, спочинку не мають.
А пішли би по заплату, сказати не знають.

Пішли вони по заплату у анґлїйску хату;
Анґлїк дав му кулю в груди, на маєш заплату.

Поховали християна, як в нас худобину
Написали лист сумненький жінцї на Вкраїну.

Єго грошї жінцї дїтям до краю післали.
Написали, щоби смутно дзвони засьпівали...

Не оден би тут приїхав, лиш коби дістав ся
Тай назгортав мішок гроший тай назад вертав ся.

Не оден тут вже приїхав на лиху годину,
Погиб смертю при дорозї тай лишив родину.

Старий Анґлїк оре-сїє, хлїба ся надїє,
А наш нарід по дорогах смерти ся надїє.

В Буковинї братя сестри жінку дїти маю
А я бідний в сїй Канадї лиш думку думаю.

Ой думаю ніч і днину, нема нїчо з того
Лиш приходить жаль великий до серденька мого.

Як бись видів милий брате, як я тут паную,
Тут морозу 40 ґрадів, я в ґарі ночую.

Якобись видів милий брате, яким я тут паном:
Впали снїги по колїна, я ся вкрив кафтаном.

Прийшов спати я до ґари тай став на порозї,
Кладу кулак під головку тай сплю на підлозї.

Тут фармарі орють корчі, каміня лишають,
Вози плуги виплачують, а хісна не мають.

Цїле лїто він працює, каміня копає;
Анї гроший нї одежі й зима притискає.

До родини брехню пише, що він тут панує,
А він веснов по пять сот миль в роботу вандрує.

Жінку дїти в пущах лишить без кавалка хлїба,
Сам дрантивий виглядає на жебрущого дїда.

Я вам братя правду пишу — нї жадної зради,
Як не хочете послухати, то йдіть до Канади.

А в Канадї похитує вітрець билиною
Скажи правду Маріянно, чи жаль ти за мною.

Тай бо менї так за тобов мало не здураю
Жаль великий, що вже давно тебе не видаю.

Ой не виджу тебе давно і живо не буду.
Сам не знаю, коли до тя в гостину прибуду;

Бо як тяжко моя мила неба досягнути —
Так ми страшно через море до дому вернути.

Бо те море є велике, безмірне, широке.
Нїхто в сьвітї там не змірив, яке за глибоке.

Бо як вийдеш на верх шіфи тай поглянеш оком,
Лиш ти піде страх по плечах, а сьвіт помороком

Допоможи милий Боже, ще ся дома вздріти,
Щобим видів свій садочок, жінку свою й дїти.

Нашї тати і прадїди красно проживали,
Про Канаду, Америку і думки не мали...

Ви не кажіть Буковинцї, що в нас тяжко жити,
Лиш покиньте ту проклятую горівочку пити;

Бо через ню лиш наш нарід найгірше бідує,
Тай продає рідну землю в чужий край вандрує.

Він вандрує через море тай собі думає,
Що десь їде в чужу землю, що самий не знає.

Біда єму в тій дорозї з жалем промовляє,
Що не знає він що в Канадї го чекає.

Я складаю цесу пісню тай буду складати,
Лишень прошу цесу пісню в ґазети пускати.

Подав *Мафтей Джитрюк*, з Васловівцїв.

Збори мужів довіря буковиньско-руского народу.

Аж серце радувало ся чоловікови, як видів тамтого тижня кілька соток найпросьвіченійших наших селян, що зібрали ся тамтої пятниці на зазив руских послів на народу до „Народного Дому". Радувало ся серце, чуючи, що то придбали наші щиро-народні заступники й приятелі, радувало ся оно, чуючи розважні промови і наших мужицких бесідників. Тих соток мужиків не стягав сюда ніхто брехливими обіцянками про поділ ґрунтів, як се робили киринницкі мантії. Ні, вони самі прийшли, щоби почути, як тепер стоїть народна справа та порадити ся, що нам далї робити, щоб здобувати дальше наше право. На зборах явило ся поверх шість сот рахованих людий, бо кождий мав запрошенє. Прийшло немало нашої інтелїґенциї із послами на чолї, прийшло й духовеньство, а між ними дванайцять панотцїв. По привітї др. Стеф. Смаль-Стоцкого вибрано головою зборів надсов. Вол. Ясеницкого а его заступниками сов. др-а Волод. Филиповича і о Юрія Калинюка із Прилипча.

Перший забрав слово, горячо витаний зібраними, наш віцемаршалок др. Стефан Смаль-Стоцкий, щоби здати народови справу з того,

Що робило ся за послїдний час в нашім соймі?

Панове господарі! Як знаєте недавно мали ми вибори. А они були відмінні від тих, які робили давно старости з жандармами. Се стало ся завдяки віденьскому правительству а передовсім бувшому президентови нашого краю кн. Гогенльоге. То були перші свобідні вибори. Кн. Гогенльоге, як лиш прибув до краю, побачив корінь лиха в тім, що волю народу при всяких виборах фалшовано. Тому зробив конець кн. Гогенльоге. *(Грімкі оплески)*... Дальше вказав бесідник на усе зло, яке йшло із давних виборів, які робили всїлякі посїпаки, що забирали відтак у свої руки старостів, які мусїли їм віддячувати ся за вчинені прислуги коштом прочого населеня. — Послїдні вибори ще всїм в тямці. Вони дали нових послів, яких вибрав справді сам нарід. Тоті посли горячо дбали около сповненя своїх обовязків. За чотири тижні соймової сесиї сповнено те, чого не зроблено перше за 40 років. *(Оплески)*.

Кандидуючи, проголошували вільнодумні посли свою програму й обіцювали еї сповнити, розуміє ся за шестилїтє, тимчасом те все сповнено вже в першій сесиї. *(Славно)*. Що се стало ся можливим, треба як раз завдячувати тому, що Вільнодумний Союз числячи разом 17 послів утворив в соймі, в якій засїдає 31 послів, більшість, а через те міг переводити потрібні для народа закони.

Новий сойм розпочав свою дїяльність від поправи краєвих фінансів, які находили ся в найгіршім станї. До сего доведе зміна права пропінацийного після проекту д-ра Авр. Ончула. Концесиї перейдуть у власть краю, що буде роздавати їх після поважної застанови. Із сего буде мати край 1 міліон доходу, а рівночасно усуне ся покутні шинки, що до краю нївечать наш нарід. Сей закон мабуть незадовго одержить цїсарску санкцию, а через те мож буде узисканий з того дохід обернути на иньші цїли або на обниженє краєвих додатків.

Другим законом ухваленим в сїй сесиї що одержить певно цїсарску санкцию — се основанє краєвого банку, що давби населеню дешевий кредит на 4—4¼% Через те викорінить ся лихву, яку платять наші селяни в страшній висотї 100—200% а також добуде ся гроша для Селяньскої Каси, щоб' могла красше запомогати сїльскі Райфайзенки. Правда, у нас у краю є вже один великий „Банк поземельний" — та там ходить о користь дїдичів, а тут о поміч народови. Се й пояснює, тото чому дїдичі від 80 рр. аж до тепер не дали звершити ся сему дїлу. Колиб воно стало ся борше, булоб богато селян уратованих від економічної руїни, але й тепер краєвий Банк принесе населеню не малі услуги. *(Славно)*.

Не без ваги є зміна закона дорогового. Досї були гостинцї під управою повітових комітетів дорогових, що побирали за заряд великі гроші. Сам староста брав за провід у тім комітеті

600 злр., не числячи коштів подорожи і т. д. Отсій господарції, яку піддержував давний сойм з огляду на потребу старостів при виборах, зробила конець остання соймова сесия, украевлюючи гостиниції. Через те буде їхпе удержане, як вже тепер обчислено, коштувати о 48 тис. дешевше як перше. Друге не меньше важне діло се знесене рогаток, що в першій лїнії доскулювали селянам. При ухвалюваню закону дорогового треба було зробити уступку місту Чернівцям, щоб не дати притоки до розбити вільнодумної більшости. Їм рішено із 200 тис. плачених титулом доріг відступати 170 тис. на удержане 177 км. мійских шляхів.

Відтак обговорив бесїдник вже добре відому нашим людям із давних чисел нашої ґазети зміну виборчого закону і ухвалене уставу громадского, що через зрівнане виборчих прав усїх громадян, через зміцнене контролї над громадскою господаркою заведе лад в дотеперішнім занепадї громад, у яких господарує після вподоби двірник, що сам слухає сїльских кулаків. Оттим то й поясняє ся ропіт і протести пявок громадских, які на жаль знаходять послух у деяких темних селах. Дотично громадского уставу ухвалено ще, щоб двірник був письменний та знесено двірскі обшари, оставлюючи однак дїдичам 40°/₀ додатків на покрите своїх потреб.

Вкінци згадав ще про підвисшене учительскої платнї яка наступить аж після санкциї фінансового закону, отже зовсїм не поведе за собою підвисшеня мужицких податків, як се горлають вороги народу. Того не бажають навіть самі учителї. В справах шкільних порішено ще, щоб павшалїї виплачували прямо уряди податкові. Тут згадано лиш важнїйші закони ухвалені на послїдній соймовій сесиї, бо загалом порішено їх 22. — Як видно вже з сего, всї обіцянки ми сповнили. Слова дотримали. *(Слава! Слава! Честь Вам! Довготреваючі оплески).* Розумієть ся, що всї ті закони потребують ще цїсарского потверджения але як будуть правосильні то народ буде мати власть у своїх руках. Тепер, коли народ буде сам дбати про себе, повинен настати красший лад. Треба тільки просьвіти і орґанїзациї, щоб нові вибори не застали нас неприготованими, бо впадемо у ворожі руки, а в краю повинна — кінчив бесїдник — панувати воля народу!

Ту зняла ся така буря грімких оплесків, що прямо приглушувала оклики „Славно", „Славно", „Честь Вам!". Після того на внесене п. Евгена Стрийского, нотара із Вашковець ухвалено одноголосно.

1) Зібрані висказують рускому клюбови буковиньского сойму, головнож віцемаршалкови краю, др. Стефанови Смаль-Стоцкому, свое повне, необмежене довіре і складають єму подяку за безкорисну, сьвідому цїли роботу в першій сесиї новозібраного Сойму, роботу, що оглядно а успішно розтягала ся на всї інтереси руского народа; *(оплески).*

2) Зібрані констатують із особлившим вдоволенем, що рускі посли ішли все разом; із вдоволенем підносять вибрану руским соймовим клюбом полїтичну тактику, яка довела до згуртованя всїх вільнодумних партий краю в однім союзї, котрому зібрані висказують за єго успішну роботу повне признане;

3) Зібрані витають радо перед усїм ухвалені Соймом закони: краєвий банк, фінансовий закон, реґуляцию учительскої платнї, реформу соймових і громадских виборів, украєвлене доріг та знесене рогаток, а знаючи, як велике значінє мали-б ті закони для руского народу і для цїлого вільнодумного населеня краю, посли, якого становлять нинї значну більшість соймову, колиб вони увійшли в житє, взивають всї дотичні чинники в краю, у першій лїнії знаного зі своєї безпартийности та прихильности для народу, маршалка краєвого, Юрія бр. Василька і вільнодумних буковиньских послів до Ради державної, щоби поробили відповідні кроки у правительстві, щоб воно припоручило до Найвисшої санкциї ухвалені буковиньским Соймом закони.

(Дальше буде.)

Огляд памятних виборів до сойму краєвого 1904.

(Дальше).

О скілько школа піднесла сьвідомість народу руского на Буковинї, на се най послужать скілька образцїв із правиборів

до послїдних соймових виборів, які перед десятьма, ба навіть ще перед шістьма роками були просто неможливі.

Правибори в Шипинцях.

Шипинцї велике село, дають аж сїм правиборцїв. Самі відносини для народу тут дуже тяжкі. Всї можливі чинники звернені спільно против народу взагалї а рускогo народу особливо. Дїдич доробкевич Мортко Корн, богатий а народови особливо ворожий і чинний чоловік, старає ся держати нарід в своїх руках як в клїщях, мішає ся живо до всїх громадских справ, безпокоїть нарід неустанно. Се дуже тяжкий, ворожий чинник в громадї.

Друге, дїдичівство складає ся із Пулхериї баронової Василькової і Анїзиї баронової Мустацової. До них належить і їх кревняк Костинь. Сей чинник, чи ще не тяжший як перший, бо православний, має отже вплив і на церкву. Відси дишить вроджена кастова вражда против народу а особливо руского народу.

Третий тяжкий чинник і великий воріг народу, се парох К. Микитович, колишний униїят з Галичини. До далеко лїпшої парафії в Шипинцях прийшов він із Садаґури за „кару" а властиво в заслузї за его ворожі відносини супроти всяких культурних змагань Русинів і за его не конче взірцеве поведенє супроти красного пола. О. Микитович вдає тепер Волоха(!). Але він може бути, кождої хвилї й Поляком або і Русином, скоро би сего лиш консистория вимагала. До народу і его культурних змагань відносить ся о. Микитович в дусї нашої консисториї, мов навіджений. Аби спаралїжувати всяку культурну роботу в народї отворив він другу „православну"(!) читальню і „православну"(!!) райфайзеньску касу. На сю не конче християньску дїю зпровадив він навіть свого вже над гробом трясучого ся протоєрея і других ему подібних товаришів, аби дати тїй „роботї" більшу потугу. Нарід зробив з їх „культурно-християньскою" роботою короткий процес: прогнав їх всїх буквально камінем з села!

Четвертий народови ворожий чинник в селї, се старий, ще із мандаторских часів двірник Арийчук, мужик до котрого прилучують ся ще два мужики Руснак і Мандрик, які вже після своеї вродженої вдачі збідні до всего.

Пятий так тут як і по инших селах народови ворожий чинник, се громадский писар. Сей укладав виборчу лїсту, як було треба ворогам.

Шестий ворожий чинник, се всї жиди в громадї.

Супроти народу стояли, отже: дїдичі, власна церква(!), цїлий апарат громадского уряду з писарем на чолї і всї жиди! А спільником народу — була єдино: просьвіта! Провід вела молодша верства, що стояла вже під впливом того, що винесла зі школи, під впливом сьвідомости.

Вечером перед днем правиборів, заїхав в село Пігуляк, так як він був всюди особисто при правиборах, де грозила найбільша небезпека. Противник вже також ввихав ся по селї. Двірник зганяв людий до коршми, де противник угощав зібраних. Ніч була темна, непривітна.

По улицях було небезпечно показати ся, бо громадскі можновладцї нападали з буками і ґралями в руках. Надходять вісти, що там а там побили, розкервавили наших. В нас же зроблено плян і придїлено кождому, хто що має сповняти. На кожду вулицю поставлено відповідну варту, що мала цїлу ніч стеречи, аби нїкого не затягнено до коршми, а рано, аби спровадити людий до голосованя.

Тяжка задача! По тамтім, боцї ллєть ся тепла горівка а по сїм стелить ся лиш холодна тверезість. Там володїє бута дотеперішних непобиримих можновладцїв — а тут лиш сьвідомість правди! Не рівна вага! Пігулякови доносять від часу до часу, що де через ніч дїє ся. В коршмі лик і веселість, по нашім боцї села жахаюча тишина.

Рано пустив ся дощ і тревав аж до вечера. О осьмій годинї розпочали ся вибори. До полудня надходять недобрі вісти. Наших не допустили нї одного до виборчої комісиї, тож нема й контролї, як хто голосував. З наших сїмох кандидатів нема нї одного в серединї, тяжко людям запаматати

сїм імен, а їх всїх сїмох сидить за рядом, лиш іменуй одного за другим! До того не мають наші листи з тих, що мають право голосувати, про се подбав вже писар з двірником. Коло другої години стратили ми надію побідити. Надбігають бідні заклопотані і голодні люди; вхопить один та другий із за пояса кавалок сухого хлїба, проковтне тай біжить назад до громадскої канцелярнї. Коло четвертої години доносять, що малаб справа не конче зле стояти.

По пятій надїжджає віз, аж болото далеко розскакує ся. На возї стоять, сидять, махають хустками, гук, шум, незрозумілий гамір. Вбігають до хати. Пігуляк стоїть блїдий. Обнимають, цїлюють, здоймають Пігуляка. „Слава! Слава“! „Наша побіда!“ „Наших голосів було зверх девятьдесять а їх лиш пятьдесять.“

Хоть дощ цїлий день падав, хоть болото бездонне, то вся наша громада стояла цїлий день під канцелярнею і дожидала кінця.

Комісар звіщує нашу побіду.

Нарід з першу сам собі не вірить. Потім кидають ся з радощів одні на других, одні цїлюють ся, другі з втїхи хлипають.

Від того часу, пізнавши свою силу, і силу орґанїзациї вибрали Шипинцї собі опісля же й сьвідому свою громадску старшину з сеї молодшої верстви.

(*Дальше буде*).

Наші читалнї.

Із Серґіїв.

В недїлю д. 1. сїчня 1905 відбули ся загальні збори тов. „Читальня Рускої Бесїди в Серґіях“. Збори отворив заступник голови, Роман Бурдузек, почім удїлено слова секретареви, котрий сказав: От знов минув рік і вже уплинуло 2 роки від заснованя нашого товариства. Та знов мусимо обрахунок зробити за минувший рік. Люди мало сходили ся до читалнї, крім часу перед виборами громадскими та соймовими, бо тут мусїли бороти ся завзято. Хоть в громадских виборах не зовсїм по нашім боцї побіда, то бодай зробилим початок до лїпшого. До тепер ходили люди манівцями без проводу, тому в громадскім awшусї засїдало лиш 5 мужиків; а відколи маємо читалню, маємо 9 наших, так що они з панотцем і почтмайстром Глачуком становлять більшість. То вже сила по нашім боцї. Дальше запровадилим величавий склеп в котрім обертало ся 2000 К. Були добрі зарібки тай добре людям. Но на жаль, наш управитель склепу, Роман Бурдузек, перебрав роботу дороги в Кирлибабі, а другого до склепу здібного чоловіка не моглим найти, і склеп мусїв перестати на якийсь часок. —

А яка втрата, бачите самі, бо купцї наші як не мають конкуренциї, то деруть шкіру з бідного народу. А особливо в сїм роцї неурожайнім, то така вже біда, пожаль ся Боже! Отже маймо на гадцї, як найскорше заложити склеп. А що склеп без гроша не в станї істнувати, тому треба постарати ся о касу райфайзеньску. Правда наш панотець наговорив ся досить через 2 місяцї в церкві і при кождій нагодї про користи каси. Але в нашій громадї, найбільшім селї Путилївщини, знайшло ся лиш 16 членів до каси. Видите, се дїє ся в селї, де священник, учитель, секретар гром. і даскал разом працюють! То зі страху дїє ся, люди добрі. Наш народ так задовжений, що треба буде далї викупити его як від панщини. Та сего не дочікуймо з загненими руками, бо чогось подібного не діждемо! Берім ся до самопомочи, закладім касу і иньші институциї, котрі би нас вирвали з остатної нужди!

Дальше годить ся спімнути також, що наш заступник голови їздив яко делеґат нашої читальнї до Чернівцїв на вечерницї, нашого славнозвістного Миколи Лисенка, не жалуючи нї труду нї гроша, за що єму тут перед Вами дякую. Як-би наше товариство мало таких 100 членів, не застидалибим ся і перед цїлим сьвітом.

Та ба! з моїх виводів про касу бачите, як пиняво в нас іде все. Про касу товариства і не згадуймо! Бо всего доходу було в минувшім роцї 2 К. 40 с., так що не маємо чим заплатити довгу за необходиму ґазетку, „Руска Рада“. Встид се встид, а сказати мушу. Тому вношу просьбу, щоби нинїшні збори потвердили мою гадку, а то:

1) аби кождий член новозасновуючої „Січи“ належав також до читалнї; бо тож є цїлию січового товариства, підпирати читальню.

2) Щоби річну вкладку знижити на 20 сотиків.

4) Щоби наше тов. вписало ся в члени „Рускої Бесїди“ і

4) Щоби наше тов. вписало ся в члени „Просьвіти“. (Принято).

По сїм слїдував вибір видїлових.

Вибрані до нового видїлу є отсї ґазди: 1) Іван Маковичук голова, 2) Олекса Кулаш заступник, 3) Роман Бурдузек писар, 4) Дмитро Бойчук скарбник, 5) Іван Чокан біблїотекар. Заступники: Олекса Лучик, Олекса Лаґош.

З радостию принято внесенє Ів. Маковичука, щоб поґратулювати п. Пігулякови з підписами видїлових на картцї видїлом „Рускої Бесїди“ пересланій, що й заразу таки зроблено.

Збори закінчив заступник голови многолїтствієм в честь нашого цїсаря!

Серґії, дня 13. січня 1905.

Роман Бурдузек, заст. голови, *Ник. Глїбка*, секретар.

Із Вилавча.

Дня 1. січня с. р. відбули ся загальні збори тутешної читальнї „Рускої Бесїди“ при значнім числї учасників. На збори прибули також надуч. Василь Чаховский і учитель Юрій Шлемко. По справозданю уступаючого видїлу і по оживленій дискусиї вибрано новий видїл, до котрого увійшли: Іван Романюк голова, Іван Гаврилюк заст. голови, Петро Гакман писар, Танасїй Маковій біблїотекар, Стефан Данилюк скарбник; на заступників: Юрій Ходан і Николай Гакман. Ухвалено передплачувати ґазети: „Руска Рада“, „Хлїбороб“ і „Господар“. Є надія, що читальня буде розвивати ся щораз лїпше, бо членів прибуває щораз більше і то не таких, що лиш записують ся, але й ходять до читальнї, і то що найповажнїйші господарі. Пр. голова чит. Іван Романюк се щирий для громади чоловік, що нераз вже постояв за громадскі справи. На жаль в Вилавчу не всї ще інтересують ся громадскими справами. Чи в громадї є лад чи нема ладу їм все одно, а так бути не повинно. Згадати належить, що читальня тепер знаходить ся у чесного господаря Танасїя Маковія.

На конець учитель Шлемко пояснив значіня ухвалених буковиньским соймом законів, що присутні вислухали з великим вдоволенем Окликом на честь цїсаря закінчено збори.

При сїй нагодї мусимо згадати про ту ґазету, що еї нїхто не читае, хиба сам редактор, о. Богатирець, та ще кілька панотцїв та дяків, а котра називае ся „Народна(з)Рада“. Не варта вона, щоби згадувати еї, але тому, що вона баламутить людий своїми брїхнями, то треба звернути на то увагу тих, що може не знають сего.

У ґазетї „Нар.(з)Рада“ що слово то брехня. І так на приклад: минувшого року убили в Вилавчу парубка. „Народна(з)Рада“ писала, що то Січовики убили, хоч у Вилавчу ще „Січи“ нема. То вже одна брехня.

На тут. учителів пише „Нар.(з)Рада“, що вони ведуть нарід до злого, бо закладають „Січ“. Се друга брехня. Видите, редакторови сеї „Нар.(з)Ради“ і дописувателям помішало ся в голові. То що у всїх добре і чесне, у них зле. Сї панки гадають, що люди все ще такі дурні і не знають, хто їх приятель а хто вовк в овечій шкірі. Дивно також, що деякі панотчики замість помагати народови ще й баламутять его, як се робить о. Богатирець, що хотїв бути послом против мужика. А що вже говорити про дячків-кацапників, котрих нарід підгодовуе своїми книшиками, а вони замість іти з народом керинять по селах. На приклад таке, що читальня „Рускої Бесїди“ се уніяцка читальня. Або така брехня, що православні Русини то не Русини але Волохи. Та се мала дитина знае, що хто говорить по руски той Русин а хто говорить по волоски той Волох. Русини і Волохи на Буковинї є віри православної.

Або се: „Нар.(з)Рада“ і всї кацапи то такі люди, що кажуть, що Москалї і Русини то все одно; не можуть зрозуміти, що то таке Україна. Вони не знають, що у Росиї е 25 мілїонів православних Русинів, а та земля, де вони жиють

називає ся Україна. Тому Русинів називаємо часто Українцями а руску землю Україною. Се тупоумним кацапикам не може поміститти ся в голові.

Або знов така брехня, що у наших школах учать по уніятски. Се аж сьміх людям казати, бо таких шкіл нема на сьвіті, деби вчили по уніятски. Та що то шкодить туманити люди дурисьвітам.

Пес бреше, а вітер несе. Так і „Нар. (з)Рада“ бреше, але того ніхто не слухає розумний, хиба такий, що нічо не розуміє. Редактор „Народної(з)Ради“ гадає, що як помістить допись — брехню, якогось там дячка кацапика, то від того вже переверне ся ціла Буковина. А то ніхто й не дивить ся на таку ґазету. *Правда.*

Із Бергомету н. С.

Звичайні загальні збори читальні „Руської Бесіди в Бергометї н. С. відбули ся дня 15. січня 1905 в присутности поверх сто членів. Голова тобариства Танасій Берник привитав присутних і відкрив збори, уділяючи слово директорови Данилюкови для справозданя із діяльности за минулий рік. К. Данилюк визядив ся із своєї задачі тим, що сказав все, що читальня в минувшім роцї робила, а то: Вигріла під своїми крильми „Січ“, брала участь на січових сьвятах у Вашківцях, Лужанах Іспасї, Виженцї, Шипотї і т. д., стягнула ся на церковний хор, доповнила членьску вкладку до „Народного Дому“ з коляди; окрім того сходили ся члени що недїлї і сьвята до читальнї на науку ріжних галузий, навчили ся притім красних сьвітских пісень і коляд і чули і самі читали про наших предків, про козаків і про славних писателїв з Буковини, Галичини і України. 1. Справоздане про стан бібліотеки зложив п. Іля Бужор яке й принято до відомости. 2. Про стан каси здав справу скарбник Николай Ґрабовский. Єго принято до відомости. (Дані про рух касовий і бібліотечний в читальни дуже цїкаві, тож варта їх подавати у справозданях докладнїйшім видї. *Пр. Ред.)* 3. В імени голови піднїс Данилюк заслуги наших послів около руского народу і поставив внесенє, щоб панів Др. Стефан Смаль-Стоцкого, Николая Василька, Єротея Пігуляка і Тодора Левицького заіменувати почестними членами нашого товариства, на що збори з окликами „Славно“ одушевлені пристали. 4. Вибір нового видїлу відбув ся явно і одноголосно вибрано: К. Данилюка головою, Петра Радуляка заступником голови, Николая Ґрабовского скарбником, Тимофія Бужора бібліотекарем, а Петра Осовского писарем. 5. Дир. Данилюк піднїс заслуги перших і найзавзятійших членів около нашого товариства а то: Танасїя Берника і Якова Бужора і поставив внесене зі сторони нового видїлу, аби їх заіменувати почестними членами нашої читальнї. З одушевленєм принято. По сїм завізвав пан Савкевич учитель-помічник новий видїл, аби той постарав ся о побільшенє книгозбору. Під конець зборів піднїс пан Танасїй Берник трикратне многолїтствіє цїсаря К. Данилюк по вичерпаню дневного порядку, дякує членам за численну участь і закриває збори заохочуванем до дальшої спільної працї, кінчаючи покликом „Україна ще не вмерла і не вмре“. Збори підхопили той оклик і відсьпівали „Ще не вмерла Україна“, „Не пора“ і більше иньших патріотичних пісень.

Корнило Данилюк, голова.

Із Лукавця н. С.

Загальні збори Лукавецкої читальнї, відбули ся дня 15. січня 1905 в парох. домі в Лукавци горішнім.

Бувший голова читальнї о. В. Захаровский зазначуючи, що читальня спала до тепер сном блаженним, передає провід о. Ст. Маланчукови, позаяк він мусить їхати до Черновець.

О. Маланчук обнявши провід загріває теплими словами до правильного посїщеня читальнї, щоби членам була користь з читальнї.

Дальше промовляли до членів дуже щиро п. учителї Юрій Гнїдий, Сидір Годованьский і Янович з Мігови.

Відтак вибрано новий видїл на р. 1905. Одноголосно вибрано: 1) о. Ст. Маланчука головою. 2) Онуфрія Мельничука заступником. 3) Півця церк. Ал. Шинкарюка писарем. 4) Михайла Софронюка касиєрем, 5) Николая Осовского бібліотекарем. 6)

Григорія Сабуру і 7) Олексу Гавриляка видїловими.

Всї заявлили, що вибір праймають. По виборі нового видїлу слїдував впис нових членів і вплата членьских вкладок на р. 1905.

Загальний збір ухвалює і на р. 1905 членьску вкладку в сумі 50 сотиків. Тут забирав голос півець церк. Олексей Шинкарюк і заохочував членів до заснованя „Сїчи“ в Лукавци, поясивши докладно, що то є „Сїч“ і який хосен маємо ми з „Сїчи“.

Промову п. Шинкарюка принято з одушевленем. Загальний збір ухвалив заснувати в Лукавци як найскорше „Сїч“, просячи п. Шинкарюка, щоби тим заняв ся. Він годить ся на то дуже охотно.

Господар Дмитро Одотюк Іванів заявив, що він готов відступити свою велику комнату на читальню. Загальний збір приймив ту заяву з найбільшою подякою.

На внесенє о. Ст. Маланчука ухвалено одноголосно, щоби Лукавецка читальня вступила в члени „Рускої Бесїди“ з річною вкладкою 4 Кор. Заразом винято з каси читальнї 4 Кор., і відослано до „Рускої Бесїди“.

О. Маланчук зібрав між членами читальнї 5 Кор., на будову „Народного Дому“ в Ленківцях.

Відтак напоминали о. Маланчук і уч. Годованьский членів, щоби припильнували наступаючих громадских виборів, позаяк в громадї повстала клїка хрунїв.

Ухвалено постарати ся для читальнї о руску книгу законів.

Коли вже нїхто не зголошував ся до слова, закрив провідник зборів загальний збір, трикратним окликом в честь нашого цїсаря. *Читальник.*

ВСЯЧИНА.

Товариство „Сїч“ у Василеві складає щиру подяку Всп. П. Ґеорґію Томоруґови, що подарував єму 20 книжок. — *Юрій Князький.*

Пізнай себе, буде з тебе! каже наша народна пословиця. Се дуже розумна пословиця, лиш треба еї добре розуміти. Треба не лише пізнати будову свого тїла і свою вдачу. Чоловік повинен також пізнати свій нарід, бо доля кождого з нас є звязана із долею цїлою народу. Тому то треба нам передовсїм пізнати свою історию, абим знали, як жили наші предки, як вони старали ся за лїпшу долю, та як вороги до того не допускали. Вчім ся нашої історії, абим не робили давних помилок, абим знали, хто нам воріг а хто приятель. Історії вчуть вже на доповняючій науцї в школї, але ще лїпше зробити се тепер під зиму по „читальнях“ і „Сїчах“. Ба — але може спитає хто — „де є такі не дорогі книжочки, аби з них можна вивчити ся нашої історії?“ Коротенько розповіджену історию буковиньскої Руси знайдете в сегорічнім календари „Рускої Бесїди“, а повну і дешеву історию цїлої України-Руси видало недавно товариство „Просьвіта“ у Львові, (ринок ч. 10.) Тота история сладжена Олександром Барвіньским вийшла в двох виданях: обширнїйшім й дрібнїйшім. Більша „Істория Руси України“ що має 112 стор. і богато ілюстраций і карту цїлої нашої вітчини коштує лише 40 крайцарів, а меньша також ілюстрована, що має лише 39 стор., коштує лише 10 сотиків. Се такі книжочки що їх повинен мати кождий Русин, а вже безусловне кожде руске товариство, щоб ми знали, як казав Т. Шевченко.

„Що дїялось в сьвітї
Чия правда, чия кривда
І чиї ми дїти!“

Із Блак-Лаке в Канадї пише нам п. Стефан Дїдух: Маємо честь повідомити, що ми біднї і зайшлї зарібники із Австриї із Буковини із Кіцманецкого повіту із села Товтрів. Прийшлим сюда якийсь крейцар заробити і назад у свій рідний край повернути ся там, де ми родили ся. Коби Господь поміг і там умерти. У чужинї тяжко жити а ще тяжше умирати, бо руского слова не чути; тут тяжко бідуємо. Для того ми хочемо собі замовити суда нашу рідну руску ґазету. Тут є богато всяких ґазет, але коли ми їх не розуміємо. Як ми були дома, то-м мали свої ґазети що недїлї, бо маєм собі читальню. А тут прийшли ми так як нїмі. Язика не розумієм, длятого нам сумно і хотїлибим мати і тут нашу руску ґазету.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.